herpy

PILEGIFTFRØER

Sanguine Poison Frog

Allobates zaparo

Allobates zaparo er en lille, dagaktiv frø på omkring 3 cm fra regnskoven ved Andesfoden i Ecuador og det nordlige Peru. Voksne har rød ryg, sorte sider, blå bug og gule pletter ved benene og efterligner de giftige *Ameerega bilinguis* og *Ameerega parvula*, men er selv ugiftige. Arten holdes kun sjældent, så pasningen bygger på klimaet og på slægtningen *Allobates femoralis*.

Familie: Aromobatidae Tidligere navn: *Epipedobates zaparo; Phyllobates zaparo; Dendrobates zaparo* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**3 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift	**Ingen kendt**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 40 × 40 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Temperatur, nat	**21-23 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Vandskål** dybde 1-2 cm
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Æg pr. lægning	**8-20**
Klækning	**15-20 dage**
Larvetid	**40-50 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES bilag II, så handel over grænser kræver CITES-papirer. De fleste andre arter i slægten *Allobates* er ikke listet, så sørg for, at navnet i papirerne passer. Køb kun dyr, der kan dokumenteres som opdrættede. EU-bilaget er ikke aflæst i referencetabellen og er derfor ikke angivet.

Om arten

Allobates zaparo er 26-30 mm fra snude til kloak, altså omkring 3 cm, og hanner og hunner er omtrent lige store. Voksne dyr er røde eller murstensfarvede på ryggen med lysebrune til kobberfarvede striber fra snuden. Siderne af hoved og krop er sorte, afgrænset af en brun stribe foroven og en hvid forneden, og den hvide stribe kan blive blå mod bagkroppen. Forbenene er lysebrune på oversiden med sorte eller mørkebrune pletter, og i armhulen sidder gult eller orange. Bagbenene er sorte med blågrå aftegninger på oversiden og blå med sorte pletter på undersiden. Struben og brystet er sorte, og bugen er blå med sorte pletter.

Ungerne ser helt anderledes ud: de er brunlige og falder i med løvlaget. Under væksten skifter tegningen gradvist over kobberorange til rød, og til sidst breder den røde farve sig fra snuden over hele ryggen. Det er frøens forsvar, for de voksne efterligner de farvestrålende, giftige pilegiftfrøer *Ameerega bilinguis* og *Ameerega parvula*, som lever samme sted.

Arten er en af de få ugiftige efterlignere blandt pilegiftfrøerne. Huden indeholder ikke gift, og frøen er derfor ufarlig at røre ved. Den er beskrevet i 1976 af Silverstone som *Phyllobates zaparo*, har stået i slægten *Epipedobates* og regnes nu til slægten *Allobates* i familien *Aromobatidae*. Navnet er givet efter sapara-folket i det østlige Ecuador.

Udbredelse og levested

Allobates zaparo findes i det østlige Ecuador og i det nordlige Peru. Den kendes fra bl.a. Yasuní Nationalpark, Sangay Nationalpark, Yachana-reservatet og Jatun Sacha. Langt de fleste fund ligger i Ecuador, mens kun enkelte kommer fra Peru. Udbredelsen er begrænset i forhold til de store Amazonarter. Lokalt trues arten af skovrydning til landbrug og kvægdrift, vejanlæg i forbindelse med olieudvinding og forurening.

> **Oprindelig udbredelse:** Ecuador og Peru.

LEVESTED

Allobates zaparo lever i regnskoven i lavlandet og på lave bakker i 200-1.000 m højde, mest i primær skov, men også i sekundær skov og ved vandløb nær marker. Frøen er dagaktiv og færdes i løvlaget på skovbunden. Hannerne sidder oven på løvet og kalder til hunnerne. Føden er varieret, men myrer fylder meget.

Klimaet ved Andesfoden i det østlige Ecuador er varmt og meget fugtigt hele året. Hunnen lægger æggene i løvet, og efter klækningen bærer de voksne haletudserne til vand.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Allobates zaparo*. Arten holdes kun sjældent, og avl i fangenskab er ikke beskrevet. Anbefalingerne bygger på klimaet ved Andesfoden, på levestedet i løvlaget og på slægtningen *Allobates femoralis*, som er bedre kendt i fangenskab. Tallene for avl er lånt derfra.

Et par kan holdes i et terrarie på mindst 60 × 40 × 40 cm. Arten lever på jorden, så gulvarealet er vigtigere end højden. Byg bunden bioaktiv med et drænlag af lerkugler, et net som skillelag og fugtig plantejord, og læg et tykt lag rent løv øverst, hvor frøerne gemmer sig og lægger æg. Tilsæt springhaler og små isopoder, som spiser affald og giver ekstra føde.

Indret med korkbark, rodstykker, mos og bregner, og en gren eller et stykke bark som udkigspost for hannen. Låget skal have store ventilationsflader med net. *Ameerega picta* og *Ameerega trivittata* er andre jordlevende pilegiftfrøer fra Amazonas og har næsten samme krav til indretningen. Arterne må ikke holdes sammen.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Hold terrariet på 24-27 °C om dagen og 21-23 °C om natten. Tallene følger klimaet i Ecuadors lavland ved Andesfoden og ligger lidt under dem, der gælder for *Allobates femoralis* (25-28 °C om dagen). Udsvinget over året skal være lille, 1-2 °C. Der er ingen vinterhvile.

Pilegiftfrøer tåler varme dårligt: temperaturer over omkring 28 °C er farlige. Stil terrariet uden direkte sol, og mål temperaturen med et digitalt termometer nede i terrariet. Kan rummet ikke holdes under 26 °C om sommeren, skal terrariet flyttes til et køligere rum.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal være 70-80 % midt på dagen og tæt på 100 % morgen og aften. Et regnanlæg med timer, der giver to korte byger om dagen, holder løvlaget fugtigt og frøerne aktive; en forstøver hjælper i morgen- og aftentimerne. Brug osmosevand eller regnvand. Løvlaget må gerne tørre lidt op mellem sprøjtningerne, så der ikke opstår skimmel eller stillestående luft. Bliver løvet tørt, tørrer frøerne hurtigt ud.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Giv en lav glasskål med 1-2 cm vand, som frøerne let kommer op af. Skålen bruges af de voksne, når haletudserne skal sættes af. Brug regnvand, osmosevand eller afkloreret postevand, og skift det ofte.

Padder optager vand og stoffer gennem huden, så sæbe, rengøringsmidler, klor og creme må ikke komme i nærheden af terrariet. Skrub skålen med varmt vand uden sæbe.

LYS OG UVB

Lyset er først og fremmest til planterne: 10-12 timer om dagen med LED-lys med planteegnet spektrum. Det er ikke dokumenteret, at *Allobates zaparo* har brug for UVB. Vælger du alligevel en svag UVB-kilde (Ferguson-zone 1), skal frøerne have tæt løv at trække ind under. Lyset må ikke opvarme terrariet.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen er myrer en vigtig del af kosten. I terrariet består grundfoderet af flyveløse bananfluer (*Drosophila melanogaster*), springhaler og sigtet engplankton, suppleret med helt små fårekyllinger og små isopoder. Arten er lille, så *D. hydei* er kun egnet til store voksne.

Unger fodres dagligt, voksne to til tre gange om ugen. Drys foderdyrene med kalk med D3 ved hvert måltid og med et multivitamin en til to gange om ugen. Hold egne kulturer af bananfluer og springhaler.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Allobates zaparo er dagaktiv og lever på løvlaget. Hannerne kalder fra oversiden af løvet for at tiltrække hunner. Ved slægtningen *Allobates femoralis* er hannerne territoriale og kan slås, så hold ét par, eller en han med to hunner, og aldrig flere hanner i et lille terrarie; om *A. zaparo* er det ikke dokumenteret. Voksne dyr er mere forsigtige end unger og går mindre på opdagelse i nye omgivelser.

Frøerne bør ikke håndteres. Huden er tynd og tåler ikke sæbe, salt og creme. Skal en frø flyttes, så lok den ind i en ren, fugtet plastikbøtte.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hanner og hunner er omtrent lige store og kan ikke skelnes sikkert på udseendet; kun hannerne kalder. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret. Den nemmeste vej til et par er at starte med flere unger og lade dem finde sammen. Ungerne skifter farve til rød, når de nærmer sig voksenstørrelsen.

PARRING

Avl er ikke beskrevet i fangenskab. Hannen kalder fra oversiden af løvlaget, og hunnen lægger æggene i løvet. En periode med mindre sprøjtning efterfulgt af kraftig sprøjtning kan sætte gang i ynglen. Giv frøerne et tykt, rent løvlag og et skjul på jorden.

ÆG OG HALETUDSER

Æggene lægges i løvlaget på skovbunden. Antallet pr. lægning er ikke dokumenteret; boksens 8-20 æg er lånt fra slægtningen *Allobates femoralis*. Efter klækningen bærer de voksne haletudserne til vand; hos *Allobates femoralis* er det hannen.

I terrariet kan haletudserne tages ud og opfostres i små, rene beholdere med regnvand eller osmosevand. Giv fint haletudsefoder og alger, og skift vandet jævnligt.

METAMORFOSE

Klæktid og larvetid er ikke dokumenteret for arten. Boksens tal, klækning efter 15-20 dage og forvandling efter 40-50 dage, er lånt fra *Allobates femoralis*.

Når forbenene kommer frem, skal haletudsen kunne komme op af vandet: sænk vandstanden, og læg et stykke kork eller bark, så den kan kravle op. Flyt den lille frø til et fugtigt opdrætsterrarie, når halen er næsten optaget.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er små og skal have springhaler og de mindste bananfluer. Indret opdrætsterrariet som de voksnes med løv, skjul og en lav vandskål, og hold temperaturen stabil. Fodr dagligt, og støv foderet let med kalk og vitaminer. Vækst og alder ved flytning til de voksne er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Pilegiftfrøer er følsomme over for varme, tørke og dårlig hygiejne. De vigtigste fejl er:

- For varmt eller for tørt terrarie. Frøerne bliver sløve, taber sig og mister farve.
- Beskidt vand i haletudsebeholderne, som giver svampe og sygdom.
- Foder uden vitamin- og mineraltilskud, som giver knogleproblemer og svage unger.
- Nye dyr, der bringer smitte med sig. Hold nyindkøbte frøer i karantæne en periode.

En sund frø har hel hud uden sår eller røde, irriterede områder, især omkring kloakken og på indersiden af bagbenene, og en tydeligt rund mave. Tegn på sygdom er hyppige hudskifter, en oppustet krop, sløvhed, manglende appetit og mat, tør hud. Isolér et sygt dyr, og søg hurtigt en dyrlæge med forstand på padder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.